

vinnost matky nemanželského otce k výživě dítěte z příbuzenského poměru, a dovolává se výslovně ustanovení §§ 143 a 221 obč. zák., jakož i toho, že otec nemanželského dítěte uznal otcovství. Opatření soudu ve věcech poručenských, zvláště i opatření podle § 221 obč. zák., za něž soud první stolice své rozhodnutí považuje, náleží podle ustanovení § 1 zákona č. 100/31 a §§ 181 a následujících nesp. říz. do řízení nesporného a není tedy zmatečnosti v tom, že nižší soudy rozhodovaly v řízení nesporném.

Dovolací rekurs není však věcně oprávněn, neboť k výživě nemanželského dítěte otcovská bába není po zákonu povinna, a povinnost tu nelze zvláště ani z ustanovení § 221 obč. zák. dovoditi, jak správně uvedl rekursní soud ve výstižném odůvodnění napadeného usnesení, k němuž stačí odkázati a jež vývody dovolacího rekursu nejsou vyvráceny.

Čís. 12573.

Versio in rem (§ 1041 obč. zák.).

Dodáno-li stavivo k objednavce manžela, jenž ho použil ke stavbě na pozemku, jsoucím ve spoluvlastnictví jeho a jeho manželky, jest dodatel oprávněn domáhati se polovice úplaty na objednatelově manželce.

Lhostejno, že manželka projevila původně nesouhlas se stavbou, když se později, hlavně v době, kdy bylo stavivo používáno ke stavbě, nevzepřela tomu tak účinně, aby její projev nesouhlasu působil nejen proti jejímu manželovi, nýbrž prokazatelným způsobem i proti dodateli.

Lhostejno, zda manžel měl úmysl jednati v zájmu své manželky a zda manželka chtěla či nechtěla míti ze stavby prospěch, stačí, že cizí věci bylo s k u t e č n ě použito k užitku jiného.

Záleží jen na tom, jakou hodnotu mělo stavivo v době použití. Lhostejno, zda prospěch byl napotom provedením dražby zmařen.

Prospěch toho, v jehož prospěch bylo cizí věci užito, může býti menší než škoda dodavatelova.

(Rozh. ze dne 4. května 1933, Rv I 1931/31.)

Žalobce domáhal se na Hedvice F-ové zaplacení 14.093 Kč 03 h za dodání materiálu na stavbu vily, vystavěné na pozemku, jsoucím ve spoluvlastnictví žalované a jejího manžela Maxe F-a. Materiál byl objednán Maxem F-em. Nemovitost byla napotom exekučně prodána. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, odvolací soud mimo jiné z těchto důvodů: Ve směru výtky nesprávného právního posouzení poukazuje odvolatel podstatně jednak k tomu, že manžel spravuje jako zákonný zástupce své manželky její jmění, dokud mu správa nebyla vypovězena, jednak k tomu, že, an materiál byl dodán na vilu, stavěnou na pozemku, jehož byla spoluvlastnicí, žalovaná byla tím obohacena. Co ostatně uvádí, je na podporu toho. Z toho bylo by uvést hlavně, že lze souhlasiti s odvolatelem, že spoluvlastník nemůže odpírati placení jen proto, že účty psány byly jen na jednoho vlastníka, když dodaný materiál byl

ve prospěch obou vlastníků, ale to právě není jediným důvodem zamítnutí žaloby. Zdánlivě mluví i na podkladě ustanovení § 1041 obč. zák. pro žalobce okolnost, že, ano materiálu použito bylo na vilu stavěnou na společném pozemku, bylo to ve prospěch žalované (§§ 1037 a 1041 obč. zák.), kdyby žalovaná vilu převzala (§ 1409 obč. zák.); mluví zdánlivě ve prospěch žalobce, neboť § 1041 platí, i když později užitek byl zmařen. Ale tu tomu tak není a nelze tu použití ani ustanovení § 1041 obč. zák. ve prospěch stanoviska strany žalující, an svědek Max F. seznal a soud své stolice zjistil, že manžel žalované stavbu podnikl svémocně, za nesouhlasu, ba proti vůli žalované, jež o objednávkách ani nevěděla — opak nelze prokázati — a na niž účty nešly; žalovaná nechtěla ani z vily míti prospěch, nechtějíc se do ní ani stěhovati. Ano z těchto okolností nejde na jevo, že měl Max F. v úmyslu jednati v zájmu své manželky, schází tu již tato základní podmínka § 1041. Tu Max F. překročil dokonce meze svého oprávnění jako správce manželčina jmění a žalovaná nechtěla míti a také neměla ze stavby prospěch a chybí tu základní podmínka pojmu *versionis in rem*. Ale nelze tu ani použití, to tím méně, ustanovení § 1238 obč. zák., an tu není ani předpoklad, ovšem zákonného souhlasu vůle žalované dáti se manželem zastupovati (§§ 1238, 1002 obč. zák.), nemůže tu býti ani výsledek zastoupenou manželku zavazující (§ 1017 obč. zák.).

Nejvyšší soud vyhověl částečně dovolání a změnil rozsudky nižších soudů v ten rozum, že uznal žalovanou povinnou zaplatiti žalobci 7.046 Kč 51 h.

D ů v o d y:

V odvolání odkazuje dovolatel ještě také k použití ustanovení § 1409 obč. zák. a § 1037 obč. zák., to však neprávem, ježto podle zjištění odvolacího soudu nepřevzala žalovaná od svého manžela ani jmění ani podnik, nýbrž byla jenom se svým manželem spoluvlastnicí pozemku, na kterém byla postavena vila ze staviva dovolatelem dodaného, a ježto žalobce ani netvrdil, že něco učinil na svůj náklad ke zřejmému a značnému prospěchu žalované. Může proto jíti jen o to, zda nárok dovolatelův jest odůvodněn ustanovením § 1041 obč. zák., který se hodí právě na případy, že cizí věci, zde staviva dovolatelova, bylo použito ku prospěchu jiného podle smlouvy s nepravým zástupcem sjednané, zde podle smlouvy sjednané s manželem žalované strany Maxem F-em, který staviva použil ke stavbě na pozemku, jsoucím ve spoluvlastnictví jeho i jeho manželky. Žalobce se právem co do důvodu svého nároku dovolává tohoto zákonného ustanovení. Žalovaná připustila v své stolici, že ze stavebního materiálu dodaného žalobcem jejímu manželu byla postavena vila na společném pozemku. Jak jest zřejmo z výpisu z pozemkové knihy, — jehož pravost byla žalovanou stranou uznána, — šlo mezi žalovanou a jejím manželem o spoluvlastnictví každého k ideální polovici této nemovitosti. Provedením stavby ze staviva žalobcem dodaného stalo se toto součástí pozemku (§ 297 obč. zák.) a náleželo žalované stejným dílem jako pozemek. Také tuto

skutečnost žalovan ápřipouští, uznávajíc, že nedostavěná vila byla prodána v dražbě s pozemkem jí spoluvlastnický náležejícím. Pokud žalovaná v dovolací odpovědi tvrdí, že nebylo pozitivně zjištěno, že se stala spoluvlastnicí vily vystavěné na společném pozemku, přehlíží předpisy §§ 297, 361, 419, 825 obč. zák. Z toho jest zřejmé, že staviva žalobcem dodaného bylo použito i pro žalovanou. Pro rozhodnutí věci záleží jen na této skutečnosti. Nesejde na tom, že žalovaná původně, jak nižší soudy zjistily, projevila nesouhlas se stavbou, když později, hlavně v době, kdy staviva žalobcova bylo používáno ke stavbě vily, nevzepřela se této skutečnosti tak účinně (na př. soudním zákazem stavby podle § 340 obč. zák. nebo jiným odporem z jejího spoluvlastnického práva vyplývajícím), by její projev nesouhlasu působil nejen proti jejímu manželovi, ale prokazatelným způsobem i proti žalobci. To se s její strany nestalo. Nemohla proto žalobci vůbec namítati, že použití staviva též pro sebe odmítla. Mylný jest názor odvolacího soudu, že základní podmínkou § 1041 obč. zák. jest, by byl měl manžel úmyslně jednati v zájmu své manželky. Jest také lhostejno, zda žalovaná chtěla či nechtěla míti ze stavby prospěch, neboť pro nárok podle § 1041 obč. zák. stačí již, že cizí věci bylo skutečně použito k užitku jiného i bez jinakého právního důvodu. Zákon měl v § 1041 obč. zák. na mysli také případy, že totiž byla smlouva učiněna s nepravým zástupcem, že bylo pak podle smlouvy třetí osobou plněno a že se plnění dostalo do jmění strany, za kterou nepravý zástupce jednal. Běží tedy již jen o to, zda staviva žalobcem dodaného bylo použito ku prospěchu žalované, jak jest to předpokladem § 1041 obč. zák. Právem dovolatel vidí tento prospěch v tom, že stavivo bylo také pro žalovanou spotřebováno, neboť tímto způsobem hodnota dodaného staviva přešla ze jmění dovolatelova do podílu jmění žalované, jakmile toto stavivo se stalo součástí pozemku jí spoluvlastnický náležejícího. Žalovaná popírá použití staviva ve svůj prospěch jen s toho hlediska, že z jeho hodnoty nic neměla, poněvadž při exekuční dražbě pozemku, na kterém bylo staviva použito, byla prodána i její vlastní polovice, takže prý nebyla obohacena. Záleží však jen na tom, jakou hodnotu mělo stavivo pro žalovanou v době použití (zastavění), a nesejde na tom, zda tento prospěch byl provedením dražby zmařen. Že by hodnota staviva žalobcem dodaného nerovnila se ani ceně, kterou žalobce v žalobě uvedl, nebylo namítáno, a jest proto s touto cenou při rozhodnutí sporu počítati. Tím však není ještě řečeno, že rozsah prospěchu poskytnutého žalované se rovná plné hodnotě použitého staviva, jak to míní dovolatel, nýbrž třeba prospěch žalované samostatně posuzovati a jen co do výše zjištěného jejího prospěchu dáti žalobci náhradu za dodané stavivo. To jest smyslem ustanovení § 1041 obč. zák., tkvícího ve všeobecné zásadě, by nikdo nebyl obohacen škodou druhého. Může tedy býti prospěch žalované menší, než škoda žalobcova. Posuzuje-li se věc s tohoto právního hlediska, jest jisto, že se do jmění žalované nedostala celá hodnota staviva na vilu použitého, nýbrž jen podle jejích spoluvlastnických práv (§§ 361, 825,

829 obč. zák.), takže hledíc k jejímu spoluvlastnickému podílu přišla k jejímu prospěchu jen polovice hodnoty staviva. Dovolatel také nic jiného netvrdí, než že žalovaná podle svého spoluvlastnického práva se stala účastna prospěchu použitím staviva ke stavbě. Proti ní může proto dovolatel důvodně uplatnit jen nárok na polovici ceny dodaného staviva. Jen v tomto rozsahu mohlo být jeho právní stanovisko, zastávané v dovolání, uznáno správným. Podle toho patří mu ze zažalované pohledávky proti žalované jen polovice, t. j. 7.046 Kč 51 h. Úrok z ní náleží mu teprve od dne podané žaloby (§ 1334 obč. zák.), ježto žádná jiná upomínka určená pro žalovanou není prokázána. V žalobní prosbě bylo žádáno, by žalovaná byla odsouzena rukou společnou a nedílnou s druhým žalovaným. Žalobce však opomenul uvést důvod, který by u žalované zakládal solidární závazek s druhým žalovaným (§ 891 obč. zák.) a nastupuje proto jen základní pravidlo § 889 obč. zák., že spoludlužník ručí jen za svůj podíl dluhu.

Čís. 12574.

Odepřel-li kupitel spolupůsobiti ke splnění kupní smlouvy, jež bylo podmínkou splatnosti kupní ceny, neodvolav včas zboží nebo nesloživ včas záruční listinu, zmařil tím placení samo a byl v prodlení s placením. Prodávatel může tu uplatňovati nárok na náhradu škody podle čl. 354 obch. zák. jen, prodal-li zboží podle čl. 343 obch. zák.

(Rozh. ze dne 4. května 1933, Rv I 9/32.)

Žalující firma, prodávší žalovanému měď, domáhala se na něm náhrady škody, ježto žalovaný neodvolal koupenou měď ve lhůtě mu dané. Žaloba byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Dovolatelka uplatňovala v žalobě nárok na náhradu škody ve výši kursovní difference, poněvadž žalovaný neodvolal koupenou měď ve lhůtě mu dané. Tím však nemohla nastati škoda žalobkyni tvrzená, kdyby již byla zaplácena bývala kupní cena. Příčinu škody jest spatřovati právě v tom, že žalovaný nezaplatil včas ujednanou kupní cenu. I když dovolatelka nemusila nabízetí žalovanému zboží před složením záruční listiny, nebyl by žalobní nárok opodstatněn. Neodvolal-li žalovaný včas zboží nebo nesložil-li včas záruční listinu, odepřel tím své spolupůsobení nutné pro splnění kupní smlouvy a, poněvadž toto spolupůsobení bylo podmínkou splatnosti kupní ceny, zmařil tím žalovaný placení samo a byl tudíž v prodlení s placením (sr. kom. Staub-Pisko čl. 354 § 7). Je-li tomu tak, mohla dovolatelka uplatňovati nárok na náhradu škody podle čl. 354 obch. zák. jen, kdyby byla prodala zboží podle čl. 343 obch. zák., což se však nestalo. Ono zákonné ustanovení dává prodávateli jen nárok na náhradu konkrétní škody, která vzejde po-